

# ЦРНОГОРКА.

ПРИЛОГ „ЦРНОГОРЦУ“ ЗА ЗАБАВУ, КЊИЖЕВНОСТ И ПОУКУ

БРОЈ 22.

ЦЕТИЊЕ 18. ДЕКЕМБРА 1871.

ГОД. I.

## Глас матере Србије.

Докле ћеш ми српски роде  
Жалост српску спомињати?  
Није т' доста пет сто љета  
Тужну прошлост нарицати?  
„Дођи к себи, маи' се плача,  
„Већ се дугог лагн мача!,,

Знаш! да српског царства круна  
— Туреком силом оборена —  
Паде у гроб са Лазарем  
И Милошем сарањена!  
„Тамо српски сине лети,  
„И јуначки њу освети.,,

Наћи ћеш је обливену  
Румен-крвљу Срб-јунака,  
Што су пали да одбране  
Цјело Српство од Турака  
„Јуначки су они пали,  
„Тужно Српство њих јонит жали.

Нове крви ниште сада  
Прошлост наше отачбине;  
Новом крвљу нек с' опере  
Круна српске царевине!  
„Јуриш дакле на душмане;  
„Извидајмо наше ране!

Дај ти Босно, млад' јунаке;  
Херцег земљу, соколове;  
Ти Србију, витезове,  
Црна Гору, љут' лавове;  
„Сви сте ћеца српског мајке,  
„Устаните! не чекајте!

Па оружје, све вас зовем!  
Носим помоћ, дар од Бога!  
Држите је, јер је света!  
„А ја с' помоћ, зове: Слога!!!  
„Смоћу те у бој пћи  
„Бео поја, Југовићи!,,

Никола С. Ђурковић.

## Слава црногорства. \*)

Како се ствари та Црна Гора?

Када се земља стварала, снјега море излетне  
диу стијену, да имаде ко ће вале задржавати,  
бура пајурисе. Та ти је ствјена Црна Гора,  
чува, да јадранско море из свога корита  
магне.

Какве је становнике добила та стијена?

Црној Гори су пегда становили јелински и  
ижеки богови. Ту се Јупитер одмарао, кад  
титанте побједио. Ту је Нептун своје вјет-  
е узанђене држао. На тој је стијени Марс  
мач оштрио. Ту су ти животиње сами ор-  
ви, соколови. И рисови су се ту рађали, па  
и страховите гује. Слабе животиње нијесу

се смјеле ту показати. Жаба што крекеће, не  
може се ту видјети, јер гуја жабу не трпи.

Одавде су богови отишли на Олимп, јер  
богиња Хебе и Афродита не трпе хујање мор-  
скијех вјетрова. Само један Марс остаде (бог  
рата.) Марс, да не би сам остао, сазове из  
далеких предјела људе, све саме јунаке, вол-  
не, који нго не трпе, те их начини полубогови-  
ма и тако остаде у Црној Гори траг божанства.

Е, то ти је порекло Црногораца.

За то је Црна Гора другчија, него друга  
земља, Црногорци другчији него други људи.  
Претстави себи стијену пропуцану, као да је  
створитељ хтјео сву своју снагу овдје на ви-  
дик ставити. Кад се Црногорац на своје стјене  
попне, а он стоји као па круни, па гледи ди-  
воту своје земље која је само за слободног  
човјека створена; па онда слуша брујање снје-  
га мора; а кад вјетрови заурлају он се с вјет-  
ровима бори, прси и мишице му се напрегну и

\*) Овој красни чланак даровитога списатеља нашег г.  
Илије Пилиповића, дјелован је на другој цетињској бесједи.  
Тада овај претстављивамо, јер смо унијерени, да ћемо угостити  
и један читалца, и изјесно има много крајева народа наше-  
г, да наш лист доспјева, теје никада није ни читан. У.

постане снажан. Када грми, звук се о стјене страховито разбија, мислиш, судни је дан ту, који ће гријешнику судити, ту се душа кријепи и постаје чиста, неустрашива.

И Србину је дошло у част, да буде у Приној Гори вјечити узор слободе.

Српско царство паде, азијатска навала све Српство поплави. Нестаде Српске славе, душман му је помрача, часни крет под ноге баца, цркве поруши, народ начини рајом, робом, само остаде Црна Гора, ова стјена слободе, о којој се турска сила и ропство разбити мора.

Када су Турци Србину све отели, онда му још и душу хтједоше купити, но у великом искушењу народ се обазре на Црну Гору, и падао се доиде, догођ Србини оружјем држи слободу и није му душа купљена.

Ако се који Србин није хтјео подврћи Турчину, отишао је у Црну Гору и наклањавао је губитак борећег се Пригорства. Тако је борба од пет стотина година остала стална, а док се народ за слободу бори, доиде му увијек сунце слободе сија.

Ако се у Српству нашао подмићеника, издајника, који су народ под јарам увлачили, пригорски мач је те издајнике ускрелавао.

Када је сатапа по Српству мач, да му туђинство умије, да му вјера пропадне, збрише, да му припомену вјеру према божанству прекрене, да му душу отрује, онда је Црна Гора стајала као икона, пред којом се Српство часнијем крстом крстило и своју вјеру спасло.

Када је Турчин толико пута на Црну Гору наилазио, а добити је није могао, очајан дух Српства опет се будио, и овладао је вјера, да поред правде и слабији јачега обуздати може.

Када је Турчин српске земље заузео, и висио је да је већ дошло вријеме вјечите пропасти Српства, тада се све српско право прегјестило у Црну Гору, да га душманин уништити не може. А кад је свијет причао и писао о пропасти Српства, онда је Пригорац са своје стјене показивао свету заставу на којој је право и слобода Српства написана, за доказ, да право Српства још није пропадо.

Увјетеном Српству тешко је падало, што је морало својом мукот Турчина хранити! По Пригорац је турске куће палио, турска стада отишао. Ово отицање није била крађа, ово је само присвојење сопствености српске од душмана. Српство се тјешило, кад је чуло, да Пригорац српску имаовину од Турчина присваја, јер је то била награда чувара српског права.

Када је душманин светињу српства сра-

мотно, на старце и мајке пљубао, љубови драгом отимао: Пригорац се свему осветио и Српству тугу олакшао.

Када је запад клице своје отровне цивилизације к Српству пружао, Пригорац је те клице искладао. Наполеон је снами руку и на Српство метнути хтјео, но црногорска је мислиница одбије.

Српство паде, неостаде силе и славе, не остаде великог плода, но течај природе вјечити остаје и оно што змији пропадне у пролеће проклија. Српство је пет стољећа у чаури свом сјемењу спавао. Пригорац је пет стољећа овај чаур чувао, јер је његово сјеме, онда кад пролеће присије, Пригорац чаур распушта а Српство утростручено ускршава.

Храна је Пригорцу проста, није бистар извор, но и св. Јовану претеча била је проста храна, није бистар извор, и као што је он био претеча Хришћанства, тако је Пригорац претеча ускрса Српства.

Крв Пригорца је чиста, непокажана, срце поштено, ум бистар. Ако је Српству његово петостолетно страдање туђинство забрљало, срце оздједило, ум замјетило. Пригорац му крв чисти, срце поправља, ум бистар, јер је Пригорство чисто Српство, а Пригорац камен Српства.

Многи народи радњом стичу себи бестолост, а једом и пишем угађају себи, и стичу се добри градежи, а код куће јарам постоји. Прост бистар је Пригорац, чоњек, каква тек бог створити може, туђе не жели, по свој је чува и тражи, а то је: Српство, слобода на јарам ма да је златан, неће да поси. Да устане из мртвијех Херман, побједитељ Римљана, неби познао своје силне Германце, да ови волу тражити туђе вилајете, него у својој мисли завичај својих дједова чувати. Вјеровно би се Пригорцу, који на голој стјени слободу брани. Да ускрене Осман, не би био био међу њих ушао, да их пјесмом на слободу узбуђава, већ би ишао у Црну Гору, јер је у Јевропи само Црна Гора земља, бардан, јуначки пјесници, пјевати могу о српским јуначима, оршаким мегданима, чак ватијем мегданима.

У великим ратовима, у страшнијем вјетру дух Пригорца неклоне. Одажан гором броји душмане, не страши се погинути баш за то, што се никог, ни саме пролеће боји, не пропаде. Пригорац у најтежој вољи од свога права ни у плаку не отступа, јер зна ако мало попусти, већ је у сави

je čerov i dušom i tijelom.

У старо доба Швартани су биле јунаштво слободни и силни. Док су многи други народи као птер расли и плодили, ње држали по њи и сионен збрини, јер се ње хиле док једу и пију, а Швартани држе за јунак узор јунаштва и своје славе. Црна Гора се са већином, страним државним борама, него Шварта, она се пет година бори против цијелога мусуламаниста. Јако, пошто својих однаштинјих, заједно сива. И кад тисуће година прођу, швартаст парштај Јевропе подигнуће јунаци Црној Гори сиоменик, поред њих Шварте ча десној страни — с г јунаштва.

Mnogi svijini narodi upropastili su se sile s jednog mjesto razne stvari i tako svoj dom rovinu. Svoje ovršite čuva, ali neka propasti. Taj narod koji brani svoje poštani je, među se drugi daju, da u zaštićeni bili, prijao u ovdje dvanažoga, i tako od rila vetaje velik, a veliki staknu velare, rastu svojom silama potkri-  
dan Rije

NAC  
BIE

NACIONALNA  
BIBLIOTEKA  
CRNE GORE ĐURĐE  
CRNOJEVIĆ

znatno фамилије 98 г. прије Христа. Тетка  
гова била је удата за славнога војсковођу рим-  
скога Каја Марија, ово је чинило те је на ње-  
га подозрење имао римски консул. Сула јер је  
прије са Сулом био у великом непријатељ-  
ству. Он је хтио и да га убије, по на вели-  
ку бу неких његових чиновника бјудо по-  
бег. Али исти Сула јавно рече: „Ова  
човек за које га желите уништити у ре-  
публике Републику. Кад Цезар чује што  
ула за њега казано, отиде из Рима у земљу  
Галија, но ту су га напали убити цркви  
чиновници Диктаторови. Он одатле шет у те-  
ритурију к цару Никоиду. Ал се је  
из Никоидије иане у раздипичке ру-  
су разбојници искали за одкуп 20  
Цезар се симијао овоме његовом изка-  
жи: Та не знате ви дијелити вању  
ви послати и 50 таланата само ме  
отга желећи имати готове новце  
хтели пуштати, и тако је код њих  
30 дана. Он је на њих са свијеш  
б гледао: никад није хтио с њима  
мало би који пут кад бј грађани  
тите, е љу по све коленати!“  
одобити слободу одиста сечи во-  
неколике тађе, повата чсте  
код њима оно, што имје  
ј. све их повјеа.

NACIONALNA  
BIBLIOTEKA  
CRNE GORE ĐURĐE  
CRNOJEVIĆ